

Energija u srcu!

Dodijeljena priznanja za posebnu viziju i energiju

CEDIS OBILJEŽIO SEDMI ROĐENDAN

Svečanost u znaku dobrih rezultata u najvažnijim segmentima poslovanja

Svečanom proslavom u restoranu Vinopodrum u Podgorici Crnogorski elektrodistributivni sistem je obilježio sedam godina poslovanja.

Okupljene je pozdravio i poželio im dobrodošlicu na Dan kompanije izvršni direktor Vladimir Čađenović.

RIJEČ DIREKTORA

Danas obilježavamo sedam godina postojanja CEDIS-a. Ova godišnjica ne razlikuje se mnogo od prethodne, jer se okolnosti poslovanja, vezano za ekonomsku i energetska krizu, nijesu mnogo promijenile, pa je period od prošlog do ovog rođendana bio pun velikih poslovnih izazova za našu kompaniju. I pored brojnih problema koje su izazvali, prije svega, negativni uticaji globalne energetske krize, koja predugo traje, CEDIS je uložio mnogo truda, znanja i sredstava da bi sistem radio pouzdano i efikasno. U tom smislu, kao strateški orjentisana kompanija i važna karika elektroenergetskog sistema naše zemlje, postigli smo dobre rezultate u ostvarivanju svoje osnovne funkcije kao operatora distributivnog sistema – obezbjeđivanju pouzdanog i kvalitetnog napajanja korisnika

električnom energijom.

Ono što je posebno obilježilo godinu za nama jeste usmjerenost svih ljudskih i materijalnih resursa u

pripremu zimske i ljetnje turističke sezone, sa čime možemo da se pohvalimo, jer u tom periodu nijesmo imali nijednu havariju na mreži i svaki prijavljeni kvar krajnjih korisnika sanirali smo u rekordnom roku. Investirano je tamo gdje je bilo najkritičnije, kompletno su rekonstruisani vodovi koji su u ranijem periodu imali veći broj ispada i urađeno više objekata u cilju rasterećenja i povećanja instalisane snage. Pokazatelji su takvi da smo u vrlo važnim segmentima poslovanja, kao što je smanjenje gubitaka, postigli istorijske rezultate i bili više

nego uspješni, odnosno da su nam gubici na rekordno niskom nivou, a sve u cilju dostizanja odobrenih gubitaka od strane Regulatorne agencije za energetiku. Tako su u periodu od juna 2022. do aprila 2023. godine gubici na mreži smanjeni u odnosu na isti period prethodne godine za gotovo 1 odsto.

Ovom prilikom istakao bih i Projekat proširenja treće faze AMM-a, koji smo uprkos problemima u procesu javnih nabavki uspjeli da pokrenemo i do početka juna završimo radove u vrijednosti od skoro dva miliona eura,

što čini preko 53 odsto od ukupnog iznosa, planiranog za ovaj projekat (3.519.562,16 €).

Takođe, u prethodnom periodu realizovano je oko 250 tenderskih postupaka, što je rekord za taj period od osnivanja CEDIS-a. Ranije se u prosjeku realizovalo do 120 tenderskih postupaka godišnje.

Iskoristio bih priliku da istaknem i da su pokrenute aktivnosti na 175 elektroenergetskih objekata kroz izradu Projektnih zadataka i Tehničkih rješenja. Već su završeni radovi na izgradnji, rekonstrukciji i adaptaciji 61-nog objekta u koje je uloženo blizu četiri miliona eura, a trenutno su u toku radovi na 44 objekta, ukupne vrijednosti oko 3,5 miliona.

Pored toga, preduzete su aktivnosti na stvaranju uslova za raspisivanje tendera za četiri trafostanice

naponskog nivoa 35/10 kV (“Grbalj 2”, “Bigova”, “Tri Krsta” i “Volođa”), u koje će se uložiti oko šest miliona eura, a realizovan je i otkup elektroenergetske infrastrukture u vrijednosti od preko dva miliona eura.

Posebno bih istakao Projekat za daljinski nadzor i upravljanje distributivnom mrežom (SCADA), koji je podržan i odobren od strane Evropske banke za obnovu i razvoj od koje je dobijeno konceptualno odobrenje i sa kojom je potpisano Mandatno pismo. Već su izrađene tehničke specifikacije i Studija izvodljivosti, a u narednih nekoliko mjeseci očekuje se potpisivanje ugovora i pokretanje postupka. Ukupna vrijednost ovog projekta, koji je osnov za modernizaciju i unapređenje distributivnog sistema, je 35 miliona eura.

Ovo je prilika da istaknem i rekordno dobre rezultate u

održavanju elektroenergetskih objekata, koje je izuzetno važan segment poslovanja naše kompanije. Od prošlog rođendana u održavanje je uloženo preko 7,2 miliona eura, i to u Projekat revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske mreže nešto više od 4 miliona, a u projekat tekućeg održavanja tri miliona i 200 hiljada eura. Ukupno je ugrađeno više od 11 hiljada novih stubova i preko 350 hiljada metara samonosivog kablovskog snopa, odnosno završeno je gotovo 300 elektroenergetskih objekata.

U uslovima otežane nabavke opreme i materijala, uspješno je realizovana nabavka električnih vozila zadnje generacije i uvećan broj tih vozila u vlasništvu CEDIS-a. Svakodnevnim korišćenjem ove vrste vozila za obavljanje redovnih radnih zadataka CEDIS utiče na smanjenje potrošnje fosilnih goriva. Riječ je o hiljadama eura uštede na fosilnim gorivima, kao i o smanjenju desetina tona emisije CO₂. Ovakvim razvojnim planom CEDIS jasno pokazuje da čvrsto stoji na kursu zaštite životne sredine, što je i potvrđeno kroz implementaciju ISO standarda.

Uz navedeno, naša kompanija, kao što je poznato, afirmiše vrijednosti društveno odgovornog poslovanja, pa smo i pored krize i poslovnih

izazova, nastavili ulaganje u zajednicu i u tom pravcu realizovali brojne aktivnosti u vrijednosti od više od 200 hiljada eura.

Za CEDIS, kao i za svaku kompaniju, veoma je važno i kontinuirano ulaganje u razvoj zaposlenih, pa je u tom smislu sproveden značajan broj profesionalnih obuka, kao i obuka za razvoj efikasne komunikacije, te radionica i događaja koji doprinose razvoju timskog rada.

Pored toga, bez obzira na sve poteškoće, uspjeli smo da u mjeri mogućeg povećamo zarade i donekle poboljšamo status zaposlenih i ublažimo posljedice inflacije.

I na kraju, i pored poboljšanja u svim segmentima poslovanja, ipak nijesmo mogli izbjeći uticaj dugotrajne energetske krize, koja je obilježila i prošlu godinu, a koji se ogleda u enormno visokim cijenama električne energije za pokrivanje gubitaka, zbog čega je CEDIS i u prethodnoj poslovnoj godini ostvario negativan poslovni rezultat.

Međutim, uprkos svim poteškoćama, uz dokapitalizaciju od strane EPCG, po osnovu ostvarenih finansijskih gubitaka na koje kao kompanija nijesmo mogli uticati, CEDIS je likvidna i stabilna

kompanija koja izmiruje sve obaveze prema državi, zaposlenima i dobavljačima.

Poručio bih da ćemo, uprkos preprekama, naporno raditi kako bismo dodatno unaprijedili poslovanje i povećali kvalitet usluge našim korisnicima. Pred nama su sve veći zahtjevi koje je potrebno ostvariti u kratkim rokovima, posebno vezano za sve veći broj aktivnih kupaca. Važno je da svako u velikom lancu CEDIS-a, od elektromontera na terenu do zaposlenih u pratećim službama, uvidi važnost svoje, ali i ostalih karika. Spremni smo da ujedinjeni i upućeni jedni na druge postizemo još bolje rezultate.

Pozdravna riječ dekana ETF-a prof. dr Saše Mujovića

-Ako je neko prepoznao i proglasio državno važnom oblast kojom se bavite, ako se uspjeh smatra vašom obavezom, onda nemate pravo na prosječnost, nemate pravo na gubitnički mentalitet, niti na slavodobitno uživanje u ostvarenim rezultatima. Surova je oblast elektroenergetika. Novi dan briše sve što ste prethodno

dobro uradili, ali se zato svaka greška dobro i jako dugo pamti. Rakao bih da hiljadu uzastopnih uspjeha nemaju približnu snagu jednog neuspjeha ili loše procjene. E to je ambijent u kojem posluje kompanija CEDIS i ostvaruje svoje rezultate od 2016. godine, omogućavajući svim crnogorskim korisnicima da do njih dospije dovoljna količina električne energije. A tih 430 hiljada crnogorskih korisnika i njihovo zadovoljstvo, bez pretjerivanja, znače danonoćni rad montera, terenskih radnika, elektroinženjera i menadžmenta kompanije. I nije važno da li je napolju sunce ili kiša, snijeg ili mećava, da li treba sprovesti neku rutinsku aktivnost ili po život opasnu, cilj je jedan - ostvariti svoju misiju i biti na korist svim građanima. Zato treba da imamo posebnu senzibilnost

prema ovoj kompaniji i njenim zaposlenima, jer rade životno važnu stvar za Crnu Goru.

Kao dekan Elektrotehničkog fakulteta sa posebnim zadovoljstvom ističem da je najveći broj elektroinženjera koji danas rade u CEDIS-u upravo potekao sa Elektrotehničkog fakulteta, gdje su sticali znanje koje danas uspješno primjenjuju i nadograđuju. Neću pretjerati ako kažem da sa aspekta inženjerske struke CEDIS predstavlja ogledalo kvaliteta nastavnog kadra na ETF-u. Veliko mi je zadovoljstvo i čast kada sretnem svoje bivše studente i svjedočim njihovoj transformaciji u ozbiljne stručnjake koji su kadri da se uhvate u koštac sa najizazovnijim problemima.

Radujem se što je saradnja CEDIS-a i ETF-a na najvećem mogućem nivou i što je aktuelno rukovodstvo ove kompanije prepoznalo da saradnja sa akademskom zajednicom nije stvar izbora nego obaveza da bi bili još uspješniji.

Izuzetno mi je drago što sa CEDIS-om imamo i veliki broj zajedničkih projekata, čvrsto vjerujem da to predstavlja dobitnu kombinaciju za elektrodistributivni sistem Crne Gore.

Dragi moji cedisovci, neka vam je srećan rođendan. Nastavite

da napredujete i da se razvijate. Problema, poteškoća i skepticizma će sigurno biti, ali kvalitetan rad i korektan odnos uvijek pobjeđuju. Kako ono kažu, ne može se grad sakriti kad na gori stoji.

Priznanja najboljima

Za najboljeg zaposlenog CEDIS-a ove godine izabran je glavni inženjer za vođenje projekata **Marko Drobniak**, a za menadžera godine šef Službe održavanja Regiona 2, **Nikola Živković**.

Osim glavnih, dodijeljeno je i osam specijalnih nagrada „Energija u srcu“, i to **Veselinki Vuković**, operateru za praćenje realizacije nabavnih ugovora u Sektoru za komercijalne poslove, **Filipu Vojinoviću** referentu za odnose sa javnošću u Službi za korporativne komunikacije, **Savu Raičeviću** referentu za odnose sa krajnjim korisnicima III u Sektoru za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima, **Savu Kažiću**, tehničaru za pristup mreži u Službi za pristup mreži Regiona 2, **Saši Marašu** uklopničaru II u Službi za lokalno upravljanje mrežom Regiona 2, **Miljanu Nenadiću** glavnom inženjeru u Službi za relejnu zaštitu u Sektoru za održavanje 20 kV i 35 kV, **Dimitriju Draškoviću** specijalisti za imovinsko

pravne odnose u istoimenoj Službi i **Danilu Peroviću** glavnom inženjeru za mjerenje u Sektoru za mjerenje Regiona 4.

Zaposleni godine, **Marko Drobniak**, rekao je da je velika čast što je pored toliko kvalitetnih i vrijednih ljudi u CEDIS-u on izabran za najboljeg među njima u prošloj godini.

– Želim da se zahvalim svojim nadređenima i kolegama na izvanrednoj saradnji i podršci bez koje ne bi bilo ni ove nagrade. Privilegija je raditi u takvom okruženju – kazao je Drobniak.

I **Nikola Živković** se zahvalio na nagradi za svoj dugogodišnji rad u Distribuciji.

-Lijepo je kada se posvećen rad kruniše nagradom, a naročito kada nagrada dolazi od kolega. Ona je i odgovornost više da se nastavi i bolje i jače. Hvala mojim kolegama, ova nagrada je jednako njihova koliko i moja - kazao je Živković.

I ostali nagrađeni zahvalili su kolegama koji su im bili podrška na putu do ovog uspjeha, ističući da bez dobrog tima nema ni dobrog pojedinca. Ova priznanja rezultat su zajedničkog, posvećenog i odgovornog rada i motiv više u budućem radu.

Da ih upoznamo

Marko Drobniak, glavni inženjer za vođenje projekta, je po završetku Elektrotehničkog fakulteta 2014. godine bio polaznik Vladinog programa stručnog osposobljavanja u Elektroprivredi Crne Gore, nakon čega zasniva radni odnos u firmi Sienersyis na poslovima odgovornog inženjera za projektovanje iz oblasti jake struje, kao i rukovodioca radova.

Radio je na izradi projekata elektroinstalacija stambenih objekata, dalekovoda, trafostanica, kao i na vršenju stručnog nadzora nad izgradnjom objekata, te rukovođenju građenjem.

U novembru 2018. godine pridružio se CEDIS timu, kao glavni inženjer za vođenje projekata. Kolege za njega kažu da ključne dimenzije njegovog ponašanja na poslu prevazlaze standarde. On nije poznat samo po velikoj radinosti i istrajnosti, nego i zbog odgovornog rada i lojalnog odnosa koji je više puta dokazao. Samoinicijativan je, sistematičan, umije da postavi prioritete na poslu i da ih efikasno rješava jedan po jedan, u skladu sa rokovima koje nikada ne "probija".

U nominaciji se navodi da se angažovanjem bez

ostatka istakao na poslovima izrade tehničkih rješenja i rukovođenja gradnjom, odlično koordinira sa podizvođačima, nadzorom i nadležnim inspekcijama.

Rezultati njegove inovativnosti i izuzetne posvećenosti i marljivosti se ogledaju u velikom broju uspješno realizovanih projekata, što ga je i preporučilo za priznanje između toliko sjajnih kolega.

Iako je njegov imperativ da posao dobro "štima", izuzetno je strpljiv i pažljiv u odnosu sa kolegama. Samoinicijativan je, efikasan, kreativan. Sistematično će preispitati svako rješenje i razmotriti moguće posljedice. Takođe je i timski igrač koji ima samo jedan cilj, a to je dobrobit kompanije.

Veliki je drug u svakom smislu, krasi ga jednostavnost, razumijevanje i iskrenost, pa je privilegija imati Marka za kolegu.

A da bi uvijek bio dobar u svom poslu, mora ujutru da dođe spreman, a ne pod stresom. Tu energiju crpi u lijepom zanatu što se pčelarenjem zove. Veliki je zaljubljenik u pčelinji rod, ta neprevaziđena organizacija i boravak u društvu marljivih medonosnica djeluju ljekovito, opuštaju ga i pripremaju za odgovorni i naporni posao u CEDIS-u.

Donedavno je aktivno igrao rukomet, dugo je bio prvoligaški sudija. On je i lovac, umješan ribolovac, sam obrađuje porodično imanje. U miru svog mikrosvijeta sa suprugom podiže malog Vasilija.

U slučaju Nikole Živkovića, šefa Službe održavanja Regiona 2, riječ „zaslužno“ ima puno opravdanje, jer više od dvije decenije radi u Distribuciji, uvijek sa ciljem da se uradi više, izgradi bolje, ispune prioriteta.

Prvo zaposlenje dobio je u Službi mjerenja Elektrodistribucije Podgorica, odmah po završetku Elektrotehničkog fakulteta. Ubrzo se pokazao kao sposoban i jako zainteresovan za probleme struke, pa kao mlad inženjer angažovanje nastavlja u Službi održavanja, u krugu onih koji svakodnevno brinu o pouzdanosti i sigurnosti napajanja preko 60 odsto crnogorskog konzuma.

Kaže da je nakon bogatog i korisnog znanja, stečenog na fakultetu, dugogodišnji rad u Distribuciji kao njegova konretizacija, ispunio sva njegova očekivanja. Prvo je bio inženjer u Odjeljenju za relejnu zaštitu, a zatim šef Odjeljenja za trafostanice i kablove. Na poziciju šefa Službe održavanja ED Podgorica imenovan je 2008. godine, a posljednjih osam godina na čelu je Službe održavanja Regiona 2 koja je jedna od najboljih kad je u pitanju realizacija planova održavanja. Kao čovjek koji je

ovladao znanjima i vještinama profesije, sa lakoćom govori o planovima i obavezama i uspijeva da odgovori na sve izazove koje pretpostavlja njegova višegodišnja pozicija u ovom kompleksnom i važnom dijelu CEDOS-a. Nema nerješivih problema, što je za Nikolu posve prirodno, jer mu ni prvi koraci nijesu bili laki. Odrastao je na Pivskoj planini, gdje je završio prva tri razreda, pješaćeci do škole deset kilometara, i to trasom 10 i 35 kV dalekovoda, gdje je često posmatrao monteru na njihovom “radnom mjestu”, ne sluteći da će 15-tak godina kasnije pouzdan rad tih objekata biti njegova svakodnevna odgovornost. Višečasovno pješaćenje po suncu, kiši, snijegu nije ga omelo da bude vanserijski đak i vlasnik diplome “Luča”, kako u osnovnoj, tako i u srednjoj školi.

U toku studiranja bio je student Prodekan, član Savjeta i predsjednik studenata ETF-a.

Sa sobom je iz sela Žeična, sa kojeg je krenuo u život, ponio ne samo “pivsku” spretnost i fizičku spremnost, nego i upornost i odlučnost, pa on ličnim primjerom stimuliše ljude oko sebe. Često i poslije radnog vremena u opuštenoj atmosferi sa njima podijeli, ne samo svoje znanje i ogroman broj informacija iz sistema, nego i probleme, i profesionalne i lične.

A porodična kuća u Bandićima njegova je oaza mira, okružena zelenilom, daleko od gradske vreve, gdje nalazi odmor od napornih dnevnih obaveza.

Kad poslovnim i kućnim obavezama ukrade koji trenutak, okreće se igri između dva koša, najčešće sa sinom Lukom kojeg uči disciplini u ponašanju i razmišljanju, jer se na taj način postaje dobar individualni i timski igrač, bilo da je riječ o košarci ili životu.

Srećnim ga, pored Luke, čine i supruga Marija i kćerka Milena, porodica mu je velika inspiracija iz koje crpi energiju i pozitivan stav.

Dan završava čitajući, ništa ne može da mu zamijeni osjećaj kad uzme u ruke štampanu knjigu, a zanimaju ga istorijske teme, duhovna literatura, često se vrati i starim, dobrim klasicima. Sa udaljenosti od desetak ili dvadeset godina drugačije shvata napisano.

NAGRADE “ENERGIJA U SRCU”

Dimitrije Drašković pokriva radno mjesto Specijaliste za imovinsko pravne odnose u Službi za imovinsko pravne odnose. Nakon završenog Pravnog fakulteta radio je u Osnovnom sudu u Podgorici. Pravosudni ispit položio je 2016. a u CEDIS-u radi od 2017. godine.

Dimitrija karakteriše predan i marljiv rad. U poslu je odgovoran a sve zadatke završava u zadatom i realnom roku. Spreman je da podijeli stečeno iskustvo sa kolegama,

da zamijeni odsutnog kolegu, elokventan je, vaspitan, istrajan u radu. Kolege i pretpostavljeni kažu da je izuzetno posvećen zadacima koji mu se dodijele a za pohvalu je njegovo ponašanje u timu. Dimitrije je spreman da istražuje i predloži kreativne promjene kako bi tim uspio da prevaziđe probleme na koje nailaze u poslu.

Dimitrije je srećno oženjen i ponosni otac Stefana i Ksenije. Živi u Nikšiću a u

slobodno vrijeme uživa sa porodicom u prirodi i na putovanjima.

Miljan Nenadić je Glavni inženjer u Službi za relejnu zaštitu u Sektoru za održavanje 20 kV i 35 kV i tu je u prethodnoj godini ostvario izuzetan profesionalni učinak.

Miljan od 2008. godine radi u energetsom sektoru na raznim pozicijama, a od 2021. godine je Glavni inženjer u Sektoru za održavanje 20 kV i 35 kV.

Miljan je neko čija kolegijalnost prevazilazi uobičajene okvire a u obavljanju svih poslova uvažava posebnost i

vještine svih u timu. Svojim angažovanjem zna nadomjestiti različitosti koje u timu postoje, pa je i time zavrđedio poštovanje, kako kolega, tako i pretpostavljenih.

Kolege ističu Miljanovu posvećenost poslu koja djeluje motivišuće za sve njih pa i oni, uz njega, pružaju svoj maksimum.

Lojalnost kompaniji vidljiva je u svakom segmentu njegovog angažmana.

Uvijek je raspoložen da se u slobodno vrijeme druži sa

prijateljima, provoza biciklom ili spusti skijama niz padinu.

Filip Vojinović, diplomirani ekonomista, zaposlen je u Službi za korporativne komunikacije kao referent za odnose sa javnošću. Ovaj podatak ne bi bio toliko upečatljiv da Filip nije počeo da radi sa svega 21 godinu pa za razliku od većine svojih vršnjaka već bilježi gotovo 15 godina staža. Kaže da je sreća što je dospio u vrlo stimulativnu radnu sredinu, gdje je od svojih nadređenih dobio mnogo korisnih savjeta, ne samo u domenu posla, već i pravih roditeljskih, koji su mu mnogo značili. Poučen tim iskustvom, kasnije se i sam trudio da izgradi pravi kolegijalni odnos sa svojim saradnicima, kojima su njegova vrata uvijek bila otvorena.

Danas on iznova zadivljuje svojom kreativnošću i inovativnim idejama koje

su kompaniji prijeko potrebne u snaženju njenog korporativnog imidža. Spreman je da u svakom trenutku pruži sve od sebe kako bi se aktivnosti Službe uspješno realizovale. Veoma je omiljen među kolegama, jer on nije samo kolega, on je prijatelj koji u radni

prostor unosi mir i slogu, koji se poštuje i voli.

Kao mlad čovjek koji se već dugo bavi odnosima sa javnošću, dobro je infomisan o svim dešavanjima u zajednici u kojoj poslujemo, a ne izostaje ni odlično poznavanje društvenih mreža, kao ni njihove implikacije na poslovni imidž Crnogorskog elektrodistributivnog sistema. Zato se za posao kojim je trenutno zaokupljen može reći sve, osim da nije dinamičan.

Kad osjeti potrebu za relaksacijom i odmorom od brojnih obaveza, tu je Ada Bojana, gdje "puni baterije" za nove radne obaveze. Zaljubljenik je i u skijanje, bez velikih ambicija, cilj mu je uživanje u poštovanju prirodnih zakona i ljepoti planine.

Nedavno je "stao na ludi kamen", u aprilu ove godine se oženio sa Aleksandrom, a sljedeći i najvažniji životni korak je proširivanje porodice.

Savo Raičević, referent za odnose sa krajnjim korisnicima III u Sektoru za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima, je mlad i veoma uspješan Beranac koji je nakon obavljenog stručnog osposobljavanja u CEDIS-u nastavio da radi na mjestu referenta za odnose sa krajnjim korisnicima u Službi za odnose sa kranjim korisnicima Regiona 3. Za kratko vrijeme pokazao je odgovornost i disciplinu u poslu i to je ono čime se ističe u radu.

Posvećen, kolegijalan, dobro se slaže sa svima i neko je u koga se kolege i nadređeni uvijek mogu pouzdati.

Savovo radno mjesto zahtijeva svakodnevnu komunikaciju sa građanima, gdje profesionalnim pristupom doprinosi pozitivnom imidžu kompanije.

Savo je osim svojih zaduženja obavljao i poslove, vezane za neovlašćenu potrošnju

Regiona 3, a prije skoro godinu preuzeo je i poslove iz nadležnosti odnosa sa korisnicima i neovlašćene potrošnje i za Region 6.

Radom u dva velika regiona, dodatno je potvrdio izuzetnu posvećenost i profesionalni integritet.

Uživa u ljepotama Crne Gore kao strastveni ribolovac, takmičar u Mušičarskoj ligi.

Oženjen je i otac male Lane.

Saša Maraš, uklopničar II u Sektoru za upravljanje mrežom je punih 38 godina posvećen pozivu elektromontera.

Prvi posao mu je bio u Elektrodistribuciji Bar. Počeo je u ekipi za kablove i trafostanice, a zatim u mjerenju i kontroli. Nakon pozicije dispečera u TS "Topolica", pa uklopničara u Virpazaru, prelazi u Zetu gdje i danas radi kao uklopničar II u Službi za lokalno upravljanje mrežom Regiona 2 i jedan je od

najiskusnijih u tom regionu.

Uz znanje koje nesebično dijeli, Saša je komunikativan, kooperativan a njegove kolege posebno ističu nesebičnost koja je naročito vidljiva kada treba pomoći mlađim kolegama.

Predan, odgovoran i posvećen poslu, poštuje sva pravila struke, a uz to je uvijek tu da ohrabri druge i zbog svih tih osobina zavrijedio je poštovanje svih svojih kolega.

Saša voli da zapjeva a hobi mu je igranje folklor.

Srećno je oženjen, otac troje djece i ponosni djed troje unučadi koji su njegova najveća radost.

Savo Kažić je radni staž dug 36 godina proveo u elektroenergetskom sektoru na raznim pozicijama, od kojih najduže u mjerenju, a u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu je od osnivanja, gdje pokriva mjesto tehničara za pristup mreži u Službi za pristup mreži Regiona 2.

Za Sava kažu da je osoba sa integritetom, ljudskim i stručnim kvalitetima, koji sopstvenim primjerom pokazuje kako se treba odnositi prema poslu. Svakodnevno u radu pokazuje izuzetnu posvećenost i predanost.

Radne zadatke obavlja uredno, odgovorno i kvalitetno sa zavidnim profesionalnim učinkom.

Svoje znanje i stručnost podređuje timskom radu Službe za pristup mreži, pomažući na taj način kolegama da uspješno ispune svoje radne zadatke.

Kolege ističu da je izuzetan i u komunikaciji sa strankama, pokušavajući da na najbolji način predstavi Crnogorski elektrodistributivni sistem kao servis svih građana.

Najveća podrška i oslonac u životu mu je porodica:

supruga Vesna, djeca Bato, Milica i Miloš, sestra Sanja i unučad Jovan, Klara i Lana.

Danilo Perović radi na poziciji Glavnog inženjera za mjerenje u Sektoru za mjerenje Regiona 4.

Nakon završetka Elektrotehničkog fakulteta u Podgorici svoj radni angažman započinje kao pripravnik u EPCG a potom prelazi na poziciju šefa Poslovnice Petrovac.

Od osnivanja Crnogorskog elektrodistributivnog sistema radi u Službi za mjerenje Regiona 4.

Danilo od prvog radnog dana iskazuje izuzetnu posvećenost

poslu, predan je, motivisan, vrijedan.

Kolege za Danila kažu da je jedan od onih koji ne čekaju da im se zadatak dodijeli, već konstantno traži nove mogućnosti kako bi doprinio timu.

Veoma efikasno upravlja vremenom pa su mu tačnost i poštovanje rokova osobine koje ga izdvajaju od drugih. Njegova izražena kreativnost dovodi do najboljih rješenja u timu koji često „obasipa“ novim idejama koje doprinose ukupnom napretku Službe.

Oženjen je suprugom Bojanom a preferira sport, naročito fudbal koji je nekada i trenirao. Ljubitelj je prirode a voli i muziku iz 80-ih godina.

Veselinka Vuković, Operater za praćenje realizacije nabavnih ugovora u istoimenoj službi Sektora za komercijalne poslove, duže od 15 godina radi u energetskom sektoru, a u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu je od osnivanja.

Veselinka je među saradnicima poznata kao neko ko uvijek rado priskoči u pomoć, tako da je svaki njen dan dinamičan i u potpunosti ispunjen.

Uvijek vodi računa o interesima kompanije i

nesebično pomaže mlađim kolegama.

Na poslu je uspostavila izuzetno dobru komunikaciju, a voli da kaže da se pravi rezultati vide jedino ako posao radiš kao što bi radila svojoj kući.

Ona je onaj „zlata vrijedan“ zaposleni koji uvijek ima mnogo kreativnih stavova i ideja, a kolege tvrde da uvijek ima i rješenje za svaki problem.

Najveća podrška su joj djeca Filip, Mitar i Anastasija i suprug Goran sa kojima provodi svoje

slobodno vrijeme. Voli druženja, putovanja a vrijeme provedeno u prirodi koristi i za fotografisanje pejzaža naše lijepe zemlje.

OKRUGLI STO

“Izazovi operatora distributivnog sistema u svijetlu energetske krize”

Povodom sedmog rođendana kompanije u Vili Gorica održan je Okrugli sto na temu: “Izazovi operatora distributivnog sistema u svijetlu energetske krize”, a panelisti su bili rukovodilac Operativne direkcije **Vladimir Ivanović** ispred CEDIS-a, **Sanja Rikalo**, direktor Direkcije za poslove operatora distributivnog sistema EP RS, **Dušan Vukotić** viši analitičar za poslovne procese za upravljanje DEES iz Elektro distribucije Srbije i dr **Edin Arnaut**, direktor Elektro distribucije Zenica JP EP BIH.

Zajednička ocjena je da svi operatori distributivnog sistema u regionu imaju iste ili slične probleme, te da moraju više saradivati i razmjenjivati ideje i iskustva jer su upućeni jedni na druge.

Događaj je svojim prisustvom uvećao premijer Crne Gore **Dritan Abazović**, a učesnike su, pored izvršnog direktora CEDIS-a **Vladimira Čađenovića**, pozdravili i predsjednik OD EPCG **Milutin Đukanović** i

Admir Šahmanović, Državni sekretar Ministarstva kapitalnih investicija.

Čestitajući rođendan CEDIS-u **premijer Abazović** je kazao da je ukupni energetski sektor u izazovnoj godini ostvario zavidne rezultate.

– Kada se čitava Evropa suočila sa velikom energetskom krizom i vrtoglavim cijenama energije na berzi, mi danas svjedočimo da EPCG ima preko 80 miliona eura na računu, da je energetski sistem stabilan, da su započeti novi energetski projekti. Jedna smo od rijetkih zemalja u Evropi koja u cijelom ovom periodu nije podizala cijenu električne

energije i tako cijeli teret krize svalila na svoj menadžment i na poslovanje svojih preduzeća a nikako na teret građana – kazao je premijer Abazović i dodao:

-Pokrenućemo veliki investicioni ciklus u vjetro parkove i solarne elektrane jer je neprihvatljivo da zemlja u kojoj veći broj gradova ima preko 250 sunčanih dana u godini ne koristi maksimalno energiju sunca, već smo došli u situaciju, kao u avgustu prošle godine, da uvozimo ogromne količine električne energije.

Energetika će, istakao je Abazović, uz turizam u narednom periodu biti glavna grana ekonomije i u

dobroj saradnji sa zemljama iz okruženja možemo brzo zajednički bilježiti uspjehe. Siguran sam da ćemo sa Okruglog stola dobiti nove zaključke kako bismo u narednom periodu najbolje iskoristili naše velike potencijale - zaključio je premijer Abazović.

Razmjena iskustava i prihvatanje dobrih praksi, kako je naglasio izvršni direktor CEDIS-a **Vladimir Čađenović**, predstavlja ključni odgovor na neizvjesnost koju nosi kriza, kako bi poslovanje bilo uspješnije i stabilnije.

-Ovo je prvi put da CEDIS organizuje ovakvu vrstu događaja, gdje smo svi okupljeni oko zajedničkog cilja koji je, u konačnom, stabilan i pouzdan energetska sistem. Zadovoljstvo mi je što su danas sa nama kolege iz regiona, koji su svojim dolaskom i željom da učestvuju na današnjem Okruglom stolu u organizaciji Crnogorskog elektrodistributivnog sistema pokazale spremnost i odgovornost da, u vremenima krize, koja su vjerujem za nama, zajednički prevazilazimo nastale posljedice i nalazimo nova rješenja za što uspješnije poslovanje naših kompanija - kazao je Čađenović.

Predsjednik Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore

Milutin Đukanović, istakao je značaj zajedničkog djelovanja svih energetskih subjekata u prevazilaženju krize koju su obilježili nedostatak energenata i ogroman rast cijena električne energije na tržištu. Najteži udarac pretrpio je Operator distribucije električne energije u Crnoj Gori.

-CEDIS je krvotok ove države u energetskom smislu i zahvalni smo menadžmentu na predanom radu u prevazilaženju velikih globalnih energetskih problema kako bi očuvali sistem. Sad nam je potreban snažan investicioni ciklus jer planiramo da radimo značajne izvore električne energije, a bez stabilnog prenosnog i distributivnog sistema bićemo na pola puta - kazao je Đukanović.

Državni sekretar Ministarstva kapitalnih investicija **Admir Šahmanović**, istakao je ulogu CEDIS-a koja u velikoj mjeri utiče na građane, industriju i privredu Crne Gore, jer od predanosti, stručnosti i inovativnosti zaposlenih u kompaniji zavisi stabilno i pouzdano napajanje svih korisnika distributivnog sistema. Održavanje i razvoj distributivne mreže, povećanje kapaciteta i primjena novih tehnoloških rješenja u cilju unapređenja usluge su od vitalnog značaja za energetska stabilnost

i ekonomski razvoj naše zemlje.

-Ističem ulogu CEDIS-a u energetska tranziciji, koja zahtijeva potpunu predanost, sardnju i zajedničko djelovanje, kao i doprinos razvoju i integraciji obnovljivih izvora energije i smanjenju emisije štetnih gasova. Nepredvidljivost troškova nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu je značajno uticala na poslovanje CEDIS-a od sredine 2021. godine, kada je došlo do drastičnog skoka cijene el. energije, ali Ministarstvo kapitalnih investicija čvrsto stoji uz crnogorskog operatera distributivnog sistema i daje podršku daljem unapređenju njihovog rada.

Uvjereni smo da će i u narednom periodu nastaviti da spunjava visoke standarde i ostvaruje izvanredne rezultate - istakao je Šahmanović.

Za pokrivanje gubitaka 55 odsto od ukupnih prihoda

Objašnjavajući uticaj energetske krize na poslovanje CEDIS-a, rukovodilac Operativne direkcije **Vladimir Ivanović** kazao je da je od aprila 2021. godine cijena električne energije na berzi doživjela nezapamćeni skok, do rekordnih skoro 1000€/MWh u avgustu prošle godine, pa je CEDIS električnu energiju morao nabavljati po znatno većoj cijeni od one koju mu je odobrila RAE. Tako je prosječna cijena u 2021. godini iznosila 80,37 eura, (trošak nabavke 28,2 miliona eura), a u 2022. godini 116,22 eura (trošak nabavke 45,3 miliona eura), dok je ostvarena cijena gubitaka u 2020. godini npr. iznosila 55, 67 eura (trošak nabavke 18 miliona eura, odnosno gotovo 27,5 miliona eura manje nego u prošloj godini).

-Iako je CEDIS električnu energiju nabavio po znatno nižim cijenama od tržišnih u tom periodu, ipak je ostvario mnogo veće troškove za pokrivanje gubitaka od odbrenih. Ovo dovoljno govori o razmjerama uticaja energetske krize na poslovanje naše kompanije, što je pokazala i uporedna

analiza Koordinacione grupe za tarife EZ, gdje stoji da je CEDIS od ukupnih prihoda u 2022 godini 55 odsto utrošio na nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka, dok mu je od strane Regulatora za to bilo opredjeljeno 14 odsto od prikupljenih prihoda. Situacija je slična na Kosovu i u Albaniji, a najdrastičniji primjer je Sjeverna Makedonija, gdje je tamošnji ODS-a utrošio 104 odsto od prikupljenih prihoda za nabavku energije za pokrivanje gubitaka. U ostalim zemljama EZ odlukama na nivou države cijena nabavke ograničena je na nivo koji je približan odobrenoj cijeni od strane regulatora – istakao je Ivanović.

On je podsjetio da je Radna grupa Energetske zajednice u svom Position paperu u septembru 2022. god. preporučila donosiocima odluka u zemljama članicama da izmjene svoja zakonodavstva i da ove

troškove uvažavaju i koriguju u mnogo kraćim vremenskim intervalima, jer je to jedini način da se se spriječi da promjene cijena ugroze poslovanje operatora distributivnog sistema.

-U Crnoj Gori ta preporuka nije uvažena i pored brojnih apela CEDIS-a već je regulatorni okvir zadržan na trogodišnjem odobravanju cijena bez mogućnosti korekcije ovih troškova u toku trajanja regulatornog perioda, što je bilo neophodno, jer je energetska kriza pokazala da je tržište električne energije izuzetno nestabilno i da cijene mogu porasti i do 10 puta u toku jedne godine. Ovdje treba imati u vidu i mogući nagli pad cijena, koji se desio u toku korona krize, tako da su česte korekcije i u interesu korisnika elektrodistributivnog sistema – istakao je Ivanović.

Rješenje je, smatra on, relativno jednostavno, ali već dvije godine ništa nije

urađeno u tom pravcu, već se sav teret energetske krize u potpunosti prelio na operatora distributivnog sistema koji trpi velike gubitke, apsolutno nemoćan da bilo šta uradi po tom pitanju.

-Ono što je u našoj moći i što je naša funkcija i obaveza, a to je smanjivanje gubitaka u distributivnom sistemu, radimo veoma uspješno. Uz to, i pored krize nijesmo povećali cijenu usluge već smo sve svoje kapacitete usmjerili na praćenje cijena na tržištu, kupovali smo kada je bilo povoljnije, jer bi povećanje cijene definitivno uticalo na izdatke i ugrozilo porodični budžet građana. Uspjeli smo, dakle, da zaštitimo imovinu preduzeća i građana bez povećanja cijene električne energije, a i Vlada je, izmjenama Zakona o energetici, stvorila zakonski okvir da se cijene regulišu u doba kriza – zaključio je Ivanović.

Sanja Rikalo je, između ostalog, istakla da najveće troškove operatora distributivnog sistema u RS predstavlja nabavka energije za pokrivanje gubitaka.

-Energetska kriza, njena eskalacija u uslovima izbivanja sukoba u Ukrajini, neočekivana i nepredvidiva kretanja cijena električne

energije na tržištu, kada energetska nezavisnost postaje prioritet svake države, uslovi su da obavljanje distributivne djelatnosti postane pravi izazov. Porast cijene električne energije, uz uvođenje blok tarifa za energiju, motiv su za porast neovlašćene potrošnje a nedostajuća sredstva za neophodne investicije u modernizaciju i automatizaciju mreže mogu se obezbijediti jedino iz eksternih izvora. Uz to, distributivna mreža se, nažalost, ne smatra strateškom infrastrukturom, kao npr. željeznica, putevi, telekomunikaciona infrastruktura, vodovod i slično, zbog čega postoje ograničenja kada su u pitanju povoljni uslovi pod kojima distributerima može biti obezbijeđena finansijska logistika, uključujući i odstupna sredstva iz predpristupnih fondova EU – kazala je Rikalo.

Ona u probleme ODS-ova svrstava i odliv stručnog kadra kojem se na tržištu nude mnogo povoljniji uslovi od onih koje imaju kod njih, kao i nedostatak stručnjaka tog profila na tržištu radne snage, pa ljudski resursi postaju veliki faktor rizika, kada je u pitanju distributivna djelatnost.

-U vezi s tim, izuzetno su važne prilike kakva

je ovaj okrugli sto, jer je razmjena iskustava i znanja dgarocjena. Ovo je prilika za prepoznavanje dobrih praksi i njihovo preuzimanje ako za to postoje uslovi – istakla je Rikalo.

U BiH cijena za pokrivanje gubitaka na nivou odobrene

Prof. dr **Edin Arnaut** istakao je da je EP BiH u periodu energetske krize donijela poslovnu odluku da se cijena nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka ograniči na nivo koji je odobren od strane Regulatora (FERK).

-Stoga energetska kriza i drastičan porast cijena električne energije na svjetskom tržištu nisu značajnije uticali na poslovanje EP BiH. U toku krize nije povećavana cijena električne energije za kupce iz kategorije “domaćinstva” koja je manja od proizvodne cijene, a razlika je pokrivena izvozom viška električne energije na inostrano tržište.

FERK je za 2022. godinu odobrio 19 odsto troška nabavke gubitaka u odnosu na ukupne prihode, a od strane EP BiH je ostvareno 20 odsto – istakao je Arnaut i dodao:
- Dominantna je potrošnja domaćinstava (49,59

odsto) koji se napajaju sa niskonaponske mreže, na kojoj nastaju najveći gubici električne energije. Smanjenje gubitaka naš je prioritet, pa tako ostvarujemo niže vrijednosti od postavljenih dugoročnim ciljevima, sa konačnim ciljem da 2030. godine gubici budu na nivou od 6 odsto. Iako je u odnosu na trenutne tržišne cijene električne energije, cijena gubitaka za 2022. godinu prilično niska, povećanje cijene na tržištu dodatno nameće potrebu za smanjenjem gubitaka električne energije u EDS-u – kazao je Arnaut.

On je naglasio da je oko 16 odsto gubitaka nastalo zbog fiksnih gubitaka transformatora, što je posljedica nekorišćenja energetske efikasnosti transformatora i predimenzionisanosti transformatorskih jedinica. Stoga kod izrade planova razvoja elektrodistributivnog sistema projekti interpolacija TS sa ciljem smanjivanja dužine NN mreža moraju biti prvi prioritet. Treba nabavljati i ugrađivati isključivo energetske efikasne transformatore. Ugradnju takvih transformatora i prelazak na 20 kV naponski nivo treba tretirati kao kapitalne projekte. Neophodno je, u stvari, dugoročno planiranje

kvalitetnog razvoja elektrodistributivnog sistema, prije svega zbog povećane potrošnje, koja za period od 2007. do 2022. godine iznosi 29 odsto.

- Obaveza preuzimanja proizvedene električne energije iz distribuiranih izvora propisana je odgovarajućim zakonskim aktima na nivou Federacije BiH, jednako kao i obaveza osiguravanja nediskriminatornog pristupa distributivnoj mreži za sve korisnike, uključujući i potencijalne proizvođače električne energije.

Integracija u distributivnu mrežu većeg broja ovakvih proizvodnih jedinica značajno će uticati na budući koncept razvoja distributivnih mreža u kome se moraju uvažiti i novi zahtjevi i potrebe za savremenim sistemima nadzora i upravljanja u distributivnim mrežama - zaključio je Arnaut.

-Iako je elektrodistributivna djelatnost uvijek pred izazovima, uslovi u kojima poslujemo od početka energetske i ekonomske krize najteži su do sada i svi imamo slične probleme. Povećanje cijene gubitaka koje moramo da nadoknadimo na tržištu, kontrolisana intervencija od strane države, problem sa mrežarinom, sa dugotrajnim tenderskim postupcima, sa

realizacijom ugovora, prije svega u nabavci materijala, jer je u Srbiji nivo inflacije prošle godine bio viši od 15 odsto, a cijena opreme je znatno premašila ostvarenu stopu inflatornog rasta, suočavaju operatore distributivnog sistema sa velikim materijalnim izdacima. Okvirni sporazumi, koji se sa izvođačima potpisuju na dvije godine, u ovim uslovima su neodrživi jer cijene konstantno rastu pa se ugovori raskidaju jer im je neisplativo raditi po ugovorenim cijenama – istakao je **Dušan Vukotić** i dodao:

- Evidentan je i uticaj klimatskih promjena na funkcionisanje elektrodistributivnog sistema, na svim naponskim nivoima. Tako smo usljed neplaniranih zimskih izazova početkom proljeća bili suočeni sa neophodnošću brojnih aktivnosti na održavanju mreže i maltene podizanju novih djelova mreže. Krajem proljeća zbog izuzetno velikih padavina u jeku remontne sezone morali smo da obustavimo neke radove i da se bavimo sanacijom mreže. To je iziskivalo velike napore zaposlenih i velika finansijska sredstva.

Nedostatak kadrova je sve izraženiji jer je distribucija regulisana djelatnost pa ne može privući stručnjake

jer nema mogućnost da ih adekvatno nagradi, tako da imamo nepovoljnu starosnu strukturu zaposlenih.

Vukotić je kazao da je Elektrodistribucija Srbije i pored navedenih izazova, uz nemjerljiv trud, ispunila svoj zadatak kao ODS-a u cilju redovnog i kvalitetnog snabdijevanja korisnika električnom energijom.

Uz, to, bila je uključena u realizaciju svih ključnih nacionalnih infrastrukturnih projekata, a osnovni cilj u narednom periodu je redukcija gubitaka u mreži do 2030. godine na 8 odsto sa sadašnjih 11 do 13 odsto na godišnjem nivou.

Cilj je i stabilnost distributivne mreže i optimizacija aktivnosti i upravljanja.

Prema njegovim riječima, ulažu maksimalan napor da, u skladu sa mogućnostima i nadležnostima, spremno dočekaju narednu godinu koja će, prema nagovještajima, takođe biti vrlo izazovna.

Radiće na kontinuiranom unapređenju kvaliteta napajanja i dati puni doprinos priključenju novih proizvodnih objekata.

IMENOVANJE

Milena Popović šefica Službe za fakturisanje i podršku

Milena je rođena 1984. godine na Cetinju. Osnovnu i srednju školu završila je u Podgorici, a na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore diplomirala je 2012. godine i stekla zvanje magistra Menadžmenta.

Radni angažman započela je 2005. godine u Elektroprivredi Crne Gore, prvo u Službi za pravne, kadrovske i opšte poslove Funkcionalne cjeline Distribucija, a zatim u Sektoru za upravljanje ljudskim resursima.

U Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu

je pokrivala radno mjesto Specijaliste za odnose sa krajnjim korisnicima u Službi za odnose sa krajnjim korisnicima Sektora za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima.

Tokom radne karijere bila je učesnik obuka, seminara, radionica. Autor je više stručnih radova.

Na poziciju šefice Službe

za fakturisanje i podršku imenovana je 01. juna ove godine.

Milena je udata i majka četvoro djece.

Govori engleski i ruski jezik.

INTERVJU: SANJA RIKALO, DIREKTOR DIREKCIJE ZA POSLOVE OPERATORA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA EP REPUBLIKE SRPSKE

Nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka na tržištu ključni rizik poslovanja ODS-a

-Prioritetne aktivnosti svih operatora distributivnog sistema u uslovima energetske i ekonomske krize moraju biti usmjerene u pravcu svođenja distributivnih gubitaka na nivo odobrenih u tarifnom postupku. Da bi se do toga došlo neophodna su ulaganja u mrežu i objekte, pa se ODS ponovo susreće sa tržištem i višestruko uvećanim cijenama opreme i materijala, što dodatno ugrožava poslovanje – istakla je u intervjuu za CEDIS info Sanja Rikalo, direktor Direkcije za poslove ODS-a EP RS

Koliko je teško biti operator distributivnog sistema u uslovima ovako visokih cijena električne energije na tržištu?

Visoke cijene električne energije na tržištu čine nabavku električne energije za pokrivanje distributivnih gubitaka jednim od ključnih rizika koji može ugroziti poslovanje operatora distributivnog sistema. S tim u vezi, prioritetne aktivnosti u svim distributivnim preduzećima moraju biti usmjerene na svođenje distributivnih gubitaka u granice odobrenih u tarifnom postupku, koji se mogu označiti kao tehnički prihvatljivi. U realizaciji tih aktivnosti operatori distributivnog sistema se ponovo susreću sa tržištem i višestruko uvećanim cijenama opreme i materijala,

Republici Srpskoj iz ove oblasti dovoljno fleksibilna na udare poput ovog?

Distribucija električne energije je, za razliku od proizvodnje i prodaje električne energije, koje su po svojoj prirodi tržišne djelatnosti,

potrebnih za održavanje i izgradnju distributivne mreže koja se mora obnoviti, modernizovati i automatizovati u mjeri u kojoj je to realno moguće.

Da li ste u potpunosti oslonjeni na odluke regulatora ili postoje neki sistemi podrške vašoj kompaniji mimo toga, kad su u pitanju ogromni troškovi za nabavku energije za pokrivanje gubitaka? Da li je legislativa u

u potpunosti regulisana djelatnost. Regulatorna komisija je nezavisno tijelo kojem je Zakon o električnoj energiji dao u nadležnost utvrđivanje iznosa naknade za korišćenje distributivne mreže. Ova naknada postojala je i prije aprila 2021. godine kada je djelatnost snabdijevanja izdvojena iz distributivnih preduzeća, ali nije izdvojeno prikazivana na računu za utrošenu električnu energiju kako je to sada na

računima koje ispostavlja snabdjevač.

Tarifni postupak se sprovodi u skladu sa Pravilnikom o metodologiji utvrđivanja naknade za korišćenje distributivne mreže i cijene korišćenja zatvorenog distributivnog sistema i to svake tri godine koliko traje regulatorni period. Naknada za korišćenje distributivne mreže utvrđuje se u transparentnom, za javnost otvorenom postupku, a na bazi utvrđivanja opravdanih troškova koje zahtijeva održavanje i razvoj sistema, s ciljem kontinuirane isporuke električne energije propisanog kvaliteta svim korisnicima mreže.

Metodologijom je, međutim, dopušteno i sprovođenje vanrednog tarifnog postupka u slučajevima odstupanja nekog od odobrenih troškova van prihvatljivog opsega, čime bi bilo ugroženo obavljanje djelatnosti na način propisan zakonom. Imajući ovu mogućnost u vidu, može se reći da je regulativa fleksibilna u mjeri u kojoj to objektivno može biti.

Je li takav poslovni ambijent uticao na rezultate poslovanja i uspijevate li da ostvarujete postavljene ciljeve?

Obaveza Operatora distributivnih sistema je

kontinuirana isporuka električne energije svim korisnicima u Republici Srpskoj, kojima je pristup distributivnoj mreži potrebno obezbijediti provođenjem transparentnih i nediskriminatornih procedura. Prihod, potreban za obavljanje djelatnosti, distributer dominantno ostvaruje po osnovu naknade za korišćenje distributivne mreže, te manjim dijelom iz naknade za priključenje na distributivnu mrežu. Kako je već rečeno, iznos naknada utvrđuje Regulatorna komisija. Posljednji tarifni postupak, prvi proveden prema novom Zakonu o električnoj energiji i u skladu sa novim Pravilnikom o metodologiji za provođenje tarifnog postupka, okončan je u decembru 2022. godine.

U postupku ocjenjivanja opravdanosti troškova i s tim u vezi utvrđivanja potrebnog regulatornog prihoda, Regulatorna komisija je imala restriktivan stav, te je odobreni prihod značajno niži od zahtijevanog, što će se odraziti na obim potrebnih ulaganja, svodeći ih na nužne prioritete. Stoga se posebna pažnja posvećuje planiranju ulaganja, kako bi sa raspoloživim sredstvima bili ostvareni ključni poslovni ciljevi koji se odnose, prije svega na kvalitet napona, kontinuitet i kvalitet isporuke.

Imate li problema u realizaciji investicija i kako ih rješavate?

Raspoloživi prihod, po pravilu, pokriva troškove redovnog održavanja i minimum zahtjeva za razvojem distributivne mreže kako bi bili ispraćeni regulacioni planovi lokalnih zajednica koji se odnose na nužan razvoj elektroenergetske infrastrukture. Distributivna mreža, u cjelini gledano, izuzev mreže na distributivnom području Elektro Doboja, je u stanju potrebe za značajnim investicionim zahvatima, ukoliko se ima u vidu da je veliki dio ključne opreme na isteku radnog vijeka, što utiče na parametre pouzdanosti i pogonske spremnosti. Izuzetno je važno za operatore distributivnih sistema i uvođenje daljinskog očitavanja i upravljanja potrošnjom. Riječ je o sistemu koji, između ostalog, podiže nivo tačnosti očitavanja potrošnje i skraćuje vrijeme očitavanja, istovremeno oslobađajući veliki broj zaposlenih, angažovanih na tim poslovima, za radove na mreži.

Zamjena mjernih uređaja zahtijeva velika ulaganja koja distributeri ne mogu obezbijediti iz sopstvenih sredstava, zbog čega su pokrenuti pregovori sa Evropskom investicionom

bankom o mogućnostima
finansijske logistike
investiranju u distributivnu
mrežu Republike Srpske.

Obnovljivi izvori energije prepoznati su kao ključna tehnologija u energetske tranziciji širom svijeta. Je li kod vas aktuelan projekat ugradnje solarnih panela na objektima korisnika i ako jeste, kakto protiče proces priključenja kupaca proizvođača na distributivnu mrežu?

Vlada Republike Srpske je usvojila Program energetske održivosti koji se odnosi na realizaciju projekta izgradnje velikog broja malih solarnih elektrana na krovovima objekata krajnjih kupaca, prije svega iz kategorije domaćinstva. Realizacija ovog veoma zahtjevnog projekta podrazumijeva stvaranje svih potrebnih preduslova za njihovu izgradnju i priključenje na elektrodistributivnu mrežu, kako sa aspekta potrebnog pravno-regulatornog okvira, tako i sa aspekta obezbjeđenja tehničkih pretpostavki za njihovo priključenje.

Sam proces priključenja je u značajnoj mjeri pojednostavljen i detaljno opisan i propisan kroz izmjene Pravilnika o priključenju malih elektrana na distributivnu

mrežu koji je u procesu ishodovanja konačne saglasnosti Regulatorne komisije za energetiku.

Istovremeno, objavljen je i javni poziv na koji su se prijavili prvi zainteresovani, čije su aplikacije u postupku obrade.

Najznačajniji izazov, kada je realizacija ovog projekta u pitanju, jeste obezbiediti mehanizme finansiranja koji će biti stimulativni i ohrabriti veći broj kupaca da se odluče za gradnju malih postrojenja za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe.

Koji su izazovi priključenja kupaca proizvođača na distributivnu mrežu i kako će sve veći broj proizvođača uticati na prihode ODS-a?

Integracija distribuiranih izvora u elektroenergetski

sistem veliki je izazov za operatore distributivnih sistema, kao i priključenje očekivano značajnog broja kupaca-proizvođača.

Kako ni zemlje u okruženju nemaju mnogo iskustva u vezi sa reagovanjima distributivne mreže na priključenje velikog broja malih proizvodnih postrojenja sa tehničkog aspekta, neophodne su analize, zasnovane na praćenju već izgrađenih malih elektrana i ponašanju dijela distributivne mreže na koju su priključeni, koje trenutno sprovodimo.

To se odnosi i na prihode Operatora distributivnog sistema za koje se očekuje da bi mogli biti smanjeni, te je potrebno promišljati na koji način i iz kojih izvora će distributerima biti nadoknađena nedostajuća sredstva.

SEKTOR ZA UNAPREĐENJE POSLOVANJA I INOVATIVNE TEHNOLOGIJE

Dva hibridna vozila u voznom parku CEDIS-a

Zaštita životne sredine je važan segment poslovanja CEDIS-a i sastavni deo strategije upravljanja kompanijom. Održivo poslovanje, usklađeno sa normativima Evropske unije, CEDIS sprovodi nizom aktivnosti u očuvanju životne sredine, a jedna od njih je i nabavka najmodernijih, ekološki prihvatljivih sredstava i opreme.

Tako je početkom godine, nakon sprovedene procedure javne nabavke, ugovorena nabavka i isporuka dva vozila sa hibridnim pogonom koji značajno povećavaju gorivnu efikasnost automobila i smanjuju emisiju izduvnih gasova, kao i energetske

troškove, jer se električni motor aktivira kada je motor sa unutrašnjim sagorevanjem najmanje efikasan, kao što je tokom paljenja automobila.

-Riječ je o vozilu FIAT PANDA hybrid, malom gradskom automobilu koji zadovoljava trenutno važeće EURO 6 norme u vezi emisije CO₂, odnosno spušta emisiju CO₂ do 20 odsto u odnosu na konvencionalno vozilo. Smanjenje karbonskog otiska, kao jednog od naznačajnijih indikatora zagađenja životne sredine, povlači veliki broj pozitivnih efekata u cilju smanjenja uticaja na klimatske promjene. Procjenjuje se da će upotreba ovog vozila u CEDIS-u smanjiti

emisiji CO₂ u iznosu od oko 300 kilograma - istakao je **Dušan Boričić**, rukovodilac Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije i dodao:

Sada, osim električnih vozila koja posjedujemo već neko vrijeme, i koja su, naravno, "najzelenija", u voznom parku imamo i hibride. Na taj način CEDIS svoj vozni park podmlađuje na način da mijenja stara vozila energetske efikasnijim, tzv. "zelenim" vozilima u cilju poboljšanja kvaliteta vazduha i unapređenja kvaliteta životne sredine.

Vozila će se, kaže Boričić, nakon registracije, dati na upotrebu zaposlenima u cilju efikasnijeg i bezbjednijeg izvršavanja redovnih radnih zadataka.

REGION 1

Realizacija Plana održavanja prioritet

Rekonstruišu se niskonaponske mreže u Goliji, Vilusima, Pivi i Nikšiću, a već su završeni planirani radovi na najtežim i najnepristupačnijim dionicama

U Regionu 1 (Nikšić, Plužine) odvijaju se intenzivne aktivnosti na realizaciji ovogodišnjeg ambicioznog Plana održavanja elektroenergetskih objekata u tom dijelu konzuma. Do sredine juna, i pored nepovoljnih vremenskih prilika u prethodnom periodu, završeno je 41 odsto planiranih aktivnosti u cilju poboljšanja pouzdanosti i kvaliteta napajanja tamošnjih korisnika.

Iz Službe održavanja ističu da su do sada radili na najtežim dionicama niskonaponskih mreža, gdje su mijenjani stubovi na najnepristupačnijim lokacijama. Stoga će se preostale planirane aktivnosti realizovati znatno bržom dinamikom, a u Planu je potpuna rekonstrukcija razuđenih niskonaponskih mreža u Goliji, Vilusima, Pivi i Nikšiću.

Da sve teče po Planu potvrđuje i analiza dinamike dosadašnjih radova, koja je pokazala da je

realizacija ovogodišnjeg Plana održavanja izvjesna, pa su naknadno dodate za revitalizaciju još dvije niskonaponske mreže.

-U Pivi je predviđena potpuna rekonstrukcija NN mreža „Bajovo Polje“ i „Gornja Brezna“. Na ovim objektima je do sada urađeno 46 odsto planiranih radova. Kako se radi o ruralnom konzumu, morali smo čekati da se pokose livade da bi pristupili podizanju svih stubova. Veći dio mreža je pripremljen za zamjenu provodnika – informišu iz Održavanja i dodaju da se u Goliji

revitalizuju niskonaponske mreže „Višnjića Do“ i „Bobotovo Groblje – Krstac“, gdje je već zamijenjen veliki broj stubova i omogućen rad na zamjeni provodnika jer su redom pripremani izvodi na novim stubovima.

A na području koje se napaja iz TS „Vilusi“ predviđena je potpuna rekonstrukcija niskonaponskih mreža „Usputnica“, „Koravlica“, „Vilusi 1“ i „Crkvice Donje“, gdje je prisutna velika razuđenost korisnika, pa je riječ o vrlo obimnim, zahtjevnim i delikatnim radovima.

Do sada su, kako su nam rekli, realizovali gotovo 25 odsto planiranih radova, a posebno su kompleksni radovi na niskonaponskoj mreži „Koravlica“ jer je prilikom organizacije radova neophodna komunikacija sa Policijom Crne Gore i policijom Bosne i Hercegovine, s obzirom da su vozila sa zaposlenima i materijalom morala prelaziti državnu granicu kako bi se došlo na lokaciju stubova. Tu su, kako kažu, imali svu pomoć Službe za podršku održavanju, na čelu sa Margitom Miljanić, tako da nije dolazilo do zastoja.

U Nikšiću se rekonstruišu i stubne trafostanice

I radovi na rekonstrukciji planiranih objekata u Nikšiću odvijaju se planiranom dinamikom, tako da je već završena rekonstrukcija NN mreže „Bršno 1“, a pri kraju su i radovi na niskonaponskim mrežama „Oštrovac 1“, „Oštrovac 2“, „Neckom“, „Taložnik“ i „Cerovo“, koji treba da se završe do kraja juna.

Inače, Planom je predviđena i rekonstrukcija šest stubnih trafostanica („Dučićell“, „Pilatovci II“, „Somina Donja“, „Vojin Do“, „Kuta 4“ i „Kolo“), kao i rekonstrukcija TS „Kula Avijacija“, „Broćanac I“,

„Broćanac II“, „Dragovoljci I i II“, „Lukovo I i II“, „Granice“, „Seoca“, „Ivanje“, „Petrovići“, „Vračenovići“, „Morakovo III“ i „Bjeloševina“. Već je završeno 40 odsto planiranih radova na ovim objektima, nakon kojih će se znatno poboljšati bezbjednost i poizdanost napajanja korisnika.

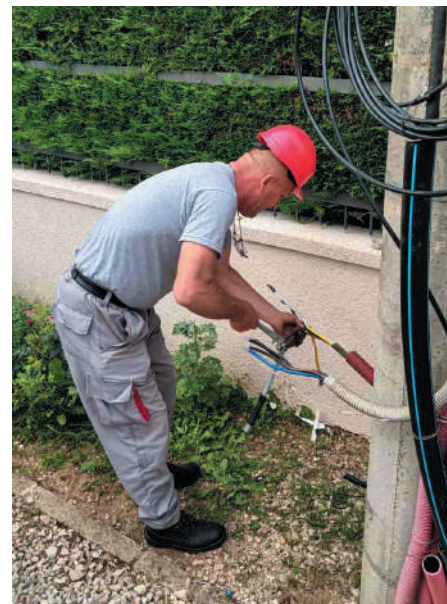
Na DV „Unač“ zamijenjeno 460 stubova

U Regionu 1 takođe su aktuelni radovi na rekonstrukciji DV „Unač“, na kojem će se zamijeniti 460 stubova, izolatori i 20 kilometara provodnika. Na ovom izuzetno važnom objektu do sada je zamijenjeno 210 stubova, a predviđen je i pregled postojećih i ugradnja dodatnih rastavljača, što će znatno ubrzati sanaciju kvarova i skratiti trajanje beznaponskog stanja.

Iz Službe informišu da su na ovom nadzemnom vodu već rekonstruisane sve trafostanice, tako da će završetkom Projekta konzumno područje Pivske planine i Male Crne Gore konačno dobiti pouzdano napajanje električnom energijom.

Informišu, takođe, da su pripremili sve objekte, predviđene za radove u okviru AMM projekta, a posvećeno se radilo i na rješavanju opravdanih zahtjeva korisnika. S obzirom da je u toku ugradnja solarnih elektrana kod korisnika, i tu su bili vrlo angažovani, posebno kad je riječ o kvalitetu napona, opterećenosti mreže isl.

Ova odlična ekipa, predvođena iskusnim monterima, očigledno ostvaruje dobre rezultate, a uz to lijepo sarađuju i sa ostalim službama u Regionu 1, pa uspjeh teško može izostati.

REGION 2 – SLUŽBA ODRŽAVANJA

Fokus na revitalizaciji NN mreže

Pripremljena infrastruktura za ugradnju “pametnih” brojila

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 2 su u prethodnom periodu bili maksimalno posvećeni izgradnji distributivne mreže i poboljšanju naponskih prilika u tom dijelu konzuma. Fokus su stavili na realizaciju Projekta revitalizacije NN mreže - II faza, gdje je urađen ogroman posao. Naime, rekonstruisano je 20 - tak objekata i pripremljena infrastruktura za ugradnju novih multifunkcionalnih brojila, što će znatno uticati na smanjenje gubitaka u mreži na tim područjima.

Trenutno je u toku izvođenje radova na još 13 niskonaponskih mreža, a do sada je ugrađeno 550 armirano - betonskih stubova i 30-tak kilometara samonosivog kablovskog snopa.

Pored toga, u okviru Projekta revitalizacije SN i NN mreže, na 10 kilovoltnom dalekovodu “Ubli” zamijenjeno je ukupno 76 armirano betonskih stubova i 52 drvena impregnisana stuba, kao i 15,5 kilometara Al Fe užeta.

Na DV 10 kV “Branelovica” ugrađeno je 11 novih AB stubova, kao i 10 kilometara Al Fe užeta, koliko je ugrađeno i na dalekovodu 10kV “Danilovgrad iz Podanja”, koji je, takođe, dobio “novo ruho” u vidu 44 novoizgrađena armirano betonska stuba.

U okviru pomenutog projekta vrijedne ekipe Službe održavanja Regiona 2 revitalizovale su i niskonaponsku mrežu “Oraška jama” na kojoj su zamijenjana 72 armirano betonska stuba i ugrađeno oko 3,5 kilometara samonosivog kablovskog snopa.

A kroz Projekat revitalizacije SN mreže i STS - II faza, u prethodnom periodu izvođeni su radovi na DV 10 kV “Vazdušni Tuzi” na kojem je ugrađeno 128 novih armirano - betonskih stubova, 30 drvenih i gotovo 20 kilometara novog užeta.

Isto tako, revitalizovan je i DV 10 kV “Jelenak” ugradnjom 33 nova AB stuba i 22 drvena, a na tom objektu zamijenjeno je i sedam kilometara užeta.

Takođe je rekonstruisano 50 stubnih trafostanica, što je podrazumijevalo zamjenu niskonaponskih ormara i ugradnju VN postolja sa osiguračima.

RADOVI NA DV “VAZDUŠNI TUZI”

Svi za jednoga...

Dobro opremljeni i motivisani operativci Službe održavanja Regiona 2 (Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Tuzi, Zeta) uspijevaju da distributivnu mrežu na području tih opština održavaju stabilnom. **Miloš Rašović, Darko Raičković i Tomica Mičković**, koji su sredinom aprila u Lješanskoj nahiji u okviru dnevnog zadatka vršili remont STS "Podstrana" na 10 kilovoltnom dalekovodu "Draževina", potvrđuju nam da ima dosta posla, ali napore im, kako kažu olakšava dobra odrganizacija u kojoj svi djeluju kao jedan.

-Iako je područje našeg djelovanja dosta veliko, a konfiguracija terena često

NOVA STS NA DV "BARUTANA"

nepovoljna, zahvaljujući dobro odrađenom poslu na održavanju objekata i mreže, u potpunosti „vladamo situacijom“. Redovni remont i za nas su rutinski posao, iako je teren često nepristupačan i obrastao u rastinje, pa moramo stalno da budemo na oprezu.

Danas mijenjamo niskonaponski ormar i ugrađujemo VN postolje sa osiguračima. Prethodno smo rekonstruisali STS "Goljemadi 2" na DV "Barutana", a u planu je da se na tom vodu rekonstruiše svih 30 – tak trafostanica – kazao je Miloš Rašović.

Darko i Tomica dodaju da je najteži dio posla odlazak na teren po nevremenu, jer nema čekanja dok se ono smiri, a u slučaju kvara mora se na stub.

-U tim okolnostima, po bespuću, treba tražiti na kojem je mjestu dalekovod u kvaru. Treba obići cijelu trasu,

REMONT STS "PODSTRANA"

negdje se ide od stuba do stuba, a negdje ga je moguće rastaviti i ispitati. Kretanje je sporo, otežano, opasna je naročito grmljavina. Usklađujemo međusobne aktivnosti, čuvamo se, vodimo računa o svakom detalju. Ne brojimo radne sate, jer smo svjesni da je imperativ kontinuirano napajanje svakog našeg korisnika. Zato nam nijedan posao ne pada teško – rekli su nam.

Ostavljamo ih da završe planirani posao za taj dan, sigurni da će ga, kao i uvijek, obaviti bez greške i ponosni na svoje umješne i vrijedne kolege za koje u monterskom poslu nema tajne.

REGION 6

Privodi se kraju revitalizacija DV "Lugovi"

Radovima na važnom dalekovodu u Kolašinu unapređuje se kvalitet napajanja oko 400 korisnika distributivnog sistema

U Regionu 6 (Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin) privode se kraju radovi na revitalizaciji 10 kilovoltnog dalekovoda "Lugovi" u Kolašinu, koja uključuje rasijecanje trase, zamjenu drvenih stubova ugradnjom čelično-rešetkastih i betnonskih i zamjenu izolatora i provodnika.

Do sredine juna na tom elektroenergetskom objektu ugrađena su 83 betonska i 33 čelično – rešetkasta stuba i u potpunosti raskresana trasa dalekovoda. Ugrađeno je, takođe, 3.653 kilograma novog Al Fe užeta. Cilj je da dalekovod funkcioniše na

optimalan način, a radove izvodi trinaest montera (**Darko Milajić, Krsto Medenica, Miloš Bulatović, Mirko Bulatović, Aleksandrad Bulatović, Petar Vuković, Dragan Kljajić, Goran Obrenović, Dražen Đurović, Dragiša Knežević, Viktor Vujisić, Radivoje Milajić i Marko Milošević**), na čelu sa inženjerom **Miljanom Janketićem**.

Branko Knežević, šef Službe održavanja Regiona 6, ističe da u tom dijelu konzuma nastoje da prilikom revitalizacije dalekovoda skoro u potpunosti eliminišu drvene stubove čiji je vijek trajanja, u odnosu na betonske i čelično – rešetkaste stubove, znatno kraći.

-I pored čestih loših vremenskih prilika u prethodnom periodu, radovi

se odvijaju planiranom dinamikom tako da se, zahvaljujući posvećenom i efikasnom radu naših ekpa, očekuje zavrsetak revitalizacije ovog srednjenaponskog voda već polovinom jula - kazao je Knežević.

Dužina dalekovoda je 15 kilometara, a oko 400 postojećih korisnika dobiće znatno kvalitetnije napajanje električnom energijom.

Revitalizovana NN mreža “Štitarica 2”

U Mojkovcu su se 28. juna odvijali radovi na revitalizaciji niskonaponske mreže “Štitarica 2”.

Ekipa u sastavu: **Radule Laketić, Ivan Pejović, Tomaš Bulatović, Novo Lašić, Vesko Vuković, Miroljub Delić i Nikola Vidojević**, predvođena inženjerkom **Andrijanom Baković**, je u cilju pouzdanijeg

i bezbjednijeg napajanja korisnika distributivnog sistema na tom području mijenjala dotrajale stubove i ugrađivala samonosivi kablovski snop.

Na tom objektu, sa ukupno 174 stuba, do kraja juna ugrađeno je 99 novih armirano – betonskih stubova, kao i osam kilometara samonosivog kablovskog snopa različitog presjeka. Revitalizacijom ove mreže povećava se pouzdanost napajanja

električnom energijom za korisnike tog područja.

AKCIJA KLUBA DDK U PODGORICI

Prikupljeno 30 jedinica

Klub dobrovoljnih davalaca krvi CEDIS-a organizovao je 14. juna, na Svjetski dan dobrovoljnih davalaca krvi, kada se posebna pažnja usmjerava ka naporima da što više građana i građanki dobrovoljno dariva krv, još jednu akciju prikupljanja te dragocjene tečnosti za

potrebe Zavoda za transfuziju krvi u Podgorici.

Veliko srce naših zaposlenih potvrđeno je i ovog puta, jer je prikupljeno 30 jedinica ove dragocjene tečnosti.

Kolika je važnost darivanja svjesni su naši zaposleni i

s ponosom broje blizu 100 članova u Klubu. Darujući krv daruju nadu u ozdravljenje i vjeru u dobrotu čovjeka.

Osim polugodišnjih redovnih akcija koje se organizuju u više crnogorskih gradova, naši se davaoci odazivaju i na pojedinačne pozive kad se za njih ukaže potreba.

SEKTOR ZA LJUDSKE RESURSE,
OPŠTE POSLOVE I KORPORATIVNE KOMUNIKACIJE

Mlade kolege prošle trening iz oblasti komunikacija i timskog rada

Cilj efikasnija saradnja, podsticanje kreativnosti i razvoja punog potencijala mladih kadrova

Za Crnogorski elektrodistributivni sistem, kao i za svaku kompaniju, veoma je važno kontinuirano ulaganje u razvoj i poboljšavanje kompetencija zaposlenih, jer se kroz zaposlene kreira organizaciona kultura koja će joj, dugoročno gledano, donijeti stabilan rast i razvoj.

Tako je na inicijativu Sektora za ljudske resurse, koji nastoji da dodatno poboljša komunikacione i socijalne vještine članova CEDIS tima, ukupno 120 zaposlenih u junu uspješno završilo obuku na temu „Razvoj efikasne komunikacije i posvećenost timskom radu“.

Učesnici su bili u prilici da unaprijede znanje iz oblasti asertivne i poslovne komunikacije i aktivnog slušanja, kao i iz oblasti timskog rada. Obuku je vodila trenerica Ivana Malović, a trening program koncipiran

je tako da učesnici obuke dodatno ovladaju pomenutim vještinama radi što efikasnije saradnje, podsticanja kreativnosti i razvoja punog potencijala mladih kadrova.

Iva Adžić, šefica Službe za razvoj organizacije, kaže da je cilj formiranje timskih igrača, posvećenih, vještih i motivisanih zaposlenih koji će moći da na što efikasniji način komuniciraju, prenose poruke, unapređuju saradnju i važe za primjer, kako svom timu, tako i cijeloj kompaniji. To je izuzetno važno u uslovima savremenog poslovanja, jer brze društvene, tehnološke

i informacione promjene kompanijama nameću obavezu da konstantno poboljšavaju brzinu i efikasnost komunikacije i nadograđuju timski rad da bi se efikasno realizovali organizacioni ciljevi.

-Stalno usavršavanje i razvijanje svijesti o timskom radu je neophodno da bi se imao dobar tim. To podrazumijeva kordinaciju dvoje ili više ljudi koji su usmjerni na postizanje zajedničkih ciljeva i koji sebe vide kao grupu. Timovi uvijek imaju potencijal da stvore nešto značajno i korisno, a

u našem poslu je timski rad ključan, jer u velikom sistemu svaki dio mora besprekorno da funkcioniše – kaže Iva Adžić.

Ona naglašava da organizovanje obuka i ulaganje u razvoj potrebnih vještina povećava nivo znanja i sposobnosti zaposlenih i ukupan potencijal organizacije, a time i njenu konkurentsku prednost. Takođe i da utiče na jačanje motivacije, odnosno da pospješuje identifikaciju zaposlenih sa ciljevima organizacije, pa se ulaganje u individualni razvoj obično doživljava kao briga o zaposlenom i dugoročna investicija.

-Sticanje novih znanja, vještina, sposobnosti, karakteristika i oblika ponašanja omogućavaju pojedincu da bude spremniji za preuzimanje složenijih poslova i pozicija i pripremaju ga za budućnost i dolazeće zahtjeve – ističe naša sagovornica i dodaje:

-Kompanija je dužna da razvija svijest kod zaposlenog da su upravo obuke te koje utiču na njihov dalji razvoj, kao i da se one mogu smatrati ključnim instrumentom proaktivnog djelovanja savremene kompanije. Zaposleni koji prolaze obuke naučiće nove vještine, imaće više samopouzdanja, razumjeće da kompanija želi da ulaže u njih, što će se odraziti na povećanje radnog učinka i efikasno iskorišćavanje radnog vremena.

Učesnici treninga su bili veoma aktivni, posvećeni, spremni za usvajanje i unapređenje vještina. Koliko im je značio dvodnevni seminar i koliko će im to koristiti u daljem radu pitali smo neke od njih.

Koristan vid edukacije

Nataša Zajović istakla je da ima pozitivno mišljenje o organizovanju ove obuke i njenom efektu na zaposlene.

-Nakon obuke u stanju sam da prepoznam stilove komunikacije, da osjetim važnost slušanja, a naučila sam i kako se kroz komunikaciju motiviše ostatak tima. Pored teorijskog, najveći utisak na mene ostavio je praktični dio, tj. različite vježbe i aktivnosti sa kolegama koje su mi pomogle da prepoznam i uvidim svoje vještine, kao i da sa prisutnim kolegama ostvarim dobru komunikaciju – kazala je Nataša i dodala: -Smatram da je ovakav vid obuka u kompanijama u kojima je bitna svakodnevna komunikacija sa kolegama i strankama i u kojima je neophodan timski rad kako bi se dnevni zadaci obavljali

mladim kadrovima i podstiče na radni učinak i bolje izvršavanje obaveza – istakla je Jovana koja je pohvalila instruktorku Ivanu Malović zbog profesionalnosti, posvećenosti i izuzetne harizme i ljubaznosti.

Filip Vojinović smatra da je koristan svaki vid edukacije koji je u službi efikasnijeg obavljanja posla, te da u svakom poslu ima prostora za unapređivanje i usavršavanje. On se, zajedno sa svojim koleginicama trudi da obaveze ispunjava maksimalno korektno ali misli da su ovakve radionice veoma poželjne jer se, uprkos iskustvu, na njima uvijek čuje nešto novo i drugačije.

-Po mom mišljenju, ključ za uspjeh u svakom poslu je zdrava atmosfera i dobre, kolegijalne veze među zaposlenima. Dok je tako, ne plašimo se nijednog zadatka, nijedne obaveze - naglašava Filip.

što je moguće bolje, veoma efikasan i koristan i sigurna sam da ću većinu vještina koje su nam predstavljene rado koristiti u daljem gradjenju svoje karijere.

Za **Aleksandra Gagovića** obuka je od izuzetnog značaja za unapređenje kolegijalnih odnosa, prevazilaženje konflikata među kolegama, kao i za razvoj timskog duha.

-Bila su to veoma zanimljiva dva dana, učili smo uz mnoštvo praktičnih primjera i interaktivnih zadataka. Siguran sam da će nam nove informacije i saznanja dosta koristiti u daljem radu. Unaprijed se radujem novoj obuci jer smatram da dodatna znanja doprinose kvalitetnijem radu i boljoj međusobnoj saradnji, zbog čega to treba da postane lijepa praksa u svakoj kompaniji – kazao je Aleksandar.

I **Jovana Đurišić** ima vrlo pozitivno mišljenje o ovakvom vidu edukacije čiji

je cilj da unaprijedi poslovnu komunikaciju u kompaniji.

-Ova praktična aktivnost pokriva ključne koncepte kao što su aktivno slušanje, verbalna i neverbalna komunikacija i posvećenost timskom radu. Stekli smo znanje kako da elokventno komuniciramo. Najveći utisak na mene je ostavilo umijeće neverbalne komunikacije. Upoznali smo se sa porukama koje nesporno šalje položaj tijela, kao i adekvatnim tumačenjem šta sagovornikov pogled govori. Drago mi je što kompanija vodi računa o zaposlenima, posebno

CEDIS I METALURŠKO - TEHNOLOŠKI FAKULTET DOGOVORILI SARADNJU

Zajednički ka visokim ciljevima

Crnogorski elektrodistributivni sistem i Metalurško - tehnološki fakultet Univerziteta Crne Gore, koji ove godine obilježava 50 godina postojanja, uspostaviće saradnju u cilju primjene i izučavanja modernih tehnologija, posebno onih za skladištenje električne energije i za zaštitu životne sredine, kao u oblasti upravljanja otpadom.

To je dogovoreno na sastanku u Podgorici kojem su ispred CEDIS-a prisustvovali **Rajko Radošević**, predsjednik Odbora direktora, izvršni direktor **Vladimir Čađenović** i **Dušan Boričić**, rukovodilac Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije, a ispred Metalurškog fakulteta dekanica prof dr **Veselinka Grudić** i prof. dr **Vanja Asanović**, prodekanka za naučno straziivački rad i međunarodnu saradnju.

Metalurški fakultet je, između ostalog, trenutno fokusiran na razvoj novih materijala za skladištenje energije, posebno metal-jonskih baterija, a

uključeni su i u istraživanje materijala za skladištenje vodonika. S obzirom da je u toku priprema dva nacionalna projekta koji se odnose na tu oblast, pozvali su naše stručnjake da se uključe u projekte i daju doprinos razvoju novih tehnologija i nalaženju najboljih rješenja.

Predstavnici naše kompanije, takođe, treba da se uključe i u crnogorsku mrežu cirkularne ekonomije, jer nesporno mogu mnogo da doprinesu njenom razvoju.

Rajko Radošević istakao je ovom prilikom da je Crnogorski elektrodistributivni sistem uvijek raspoložen za saradnju sa naučnim i obrazovnim institucijama u Crnoj Gori, jer se samo spojem znanja i prakse postižu dobri rezultati.

Jačim povezivanjem Operatora distributivnog sistema i Metalurškog fakulteta, kao značajne obrazovne i naučne institucije, otvoriće se nove mogućnosti za studente i stručnjake CEDIS-a kroz zajedničko učešće u projektima koji kroz saradnju nauke i privrede doprinose tehnološkom napretku naše države.

-Kao društveno odgovorna kompanija, uvijek smo spremni da ulažemo u

znanje mladih u ime zaloga za budućnost, kao i da pomognemo i učestvujemo u tehnološkom razvoju i istraživanjima. Radićemo na učvršćivanju saradnje u cilju usmjeravanja našeg društva ka savremenim trendovima – istakao je **Vladimir Čađenović**.

-Ovaj sastanak predstavlja

korak naprijed u saradnji naše institucije i vase kompanije. Veliko je zadovoljstvo kada postoje partneri na koje možemo da se oslonimo i kada postoji podrška i pomoć da se obučavaju naši studenti i da vašiiskusni stručnjaci podijele svoja pratična znanja sa njima – rekla je **Veselinka Grudić**.

Dogovoreno je da se ovih dana potpiše Sporazum o saradnji koji će predvidjeti saradnju u oblastima inovacija, primjene novih tehnologija i materijala, upravljanja otpadom, transfera znanja, organizovanja stručne prakse za studente tog fakulteta i slično.

AMM PROJEKAT

Za jedanaest godina ušteda od preko 50 miliona eura

CEDIS je instalacijom oko 340 hiljada elektronskih brojila u “sistem pametnog mjerenja” uveo 78 odsto crnogorskog konzuma.

Projekat je, da podsjetimo, koštao preko 100 miliona eura, a kreditiran je od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) prema čijim procedurama i pravilima je realizovana nabavka brojila, instalacionih radova i pomoćne opreme, kao i konsultantskih usluga za sve faze projekta.

Trenutno je u toku realizacija Projekta proširenja III faze, vrijednog četiri miliona eura, koji podrazumijeva ugradnju još 20 hiljada “pametnih” brojila, a privode se kraju

inspekcije trafostanica i izmještanje mjernih mjesta. CEDIS sopstvenim snagama rekonstruiše pripadajuće niskonaponske mreže, što nije bio slučaj tokom ranijih faza realizacije ovog projekta koji se višestruko pouzdano odražava na cjelokupni distributivni sistem.

Projektom je za jedanaest godina od instalacije prvog elektronskog brojila po osnovu pada stepena gubitaka na distributivnoj mreži ostvarena značajna ušteda. Naime, gubici električne energije koji su 2012. godine iznosili 20,13 odsto, do kraja 2022. godine su smanjeni na 11.67 odsto, što predstavlja uštedu od oko 1.428.000 MWh, odnosno

izraženo u eurima preko 134 miliona.

Implementacijom “sistema pametnog mjerenja” u okviru distributivnog sistema Crne Gore na nivou od preko 78 odsto konzuma, realizovani su ciljevi sadržani u pravnim aktima EU, premašen prosjek zemalja članica EU i ostvarena vodeća pozicija u regionu.

Domaća regulativa (Zakon o energetici) propisuje da je Operator distributivnog sistema električne energije dužan da najmanje 85 odsto korisnika električne energije opremi sredstvima savremenog sistema mjerenja, zbog čije primjene CEDIS realizuje proširenje III faze Projekta.

EPCG NET 2023.

“Zelena tranzicija način izlaska iz postojeće energetske krize”

Sa panela „Optimalni energetski miks za budućnost i izazovi integracije OIE”, organizovanog u okviru Simpozijuma energetike EPCG NET 2023. poručeno je da je finansijski održiva zelena tranzicija način izlaska iz postojeće energetske krize, a potencijale obnovljivih izvora energije moguće je valorizovati saradnjom između međunarodnih organizacija, vlade i privatnog sektora.

Izvršni direktor Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES), **Ivan Asanović**, predstavio je izazove tranzicije sa aspekta prenosne mreže, a prvi je kategorija razvoja sistema.

-Svi znamo da nema ništa od priključenja novih izvora niti bilo kakve zelene tranzicije, ako sistem nije spreman da te izvore primi, postane stabilan i prenese energiju od proizvođača do potrošača“, rekao je Asanović i dodao da su u toj kompaniji ponosni na projekat Transbalkanskog koridora, čiji je prvi dio podmorski kabal sa Italijom.

-Predviđena je izgradnja dva 400 kilovoltna dalekovoda

sa Srbijom, a planira se i interkonekcija sa Bosnom. Transbalkanski koridor bi trebalo da bude jedan energetski auto put od Italije do država Balkana.

Uspješno smo zakoračili u taj projekat, o čijim efektima se puno pričalo“, rekao je Asanović.

On je, takođe, istakao da je najveći razvojni izazov kompanije da se do kraja godine završi dalekovod od Lastve do Pljevalja, koji je prvi prioritet, iako ima puno prepreka na putu do cilja, a to je da Crna Gora dobije svoj 400 kilovotni prsten i izuzetno stabilnu mrežu.

Jedan od izazova je i regulativa.

- Metodologija kojom se sad rade pomoćne usluge, kad imate veliki upliv obnovljivih izvora, nije adekvatna. Nova metodologija će morati da nam omogući kako da ovo prebrodimo lakše - naveo je Asanović istakavši da povezivanje tržišta predstavlja povezivanje znatno više stvari, koje treba da se dese na pravnom i tehničkom osnovu. Veoma je važan dijalog između dvije strane kako bi postigao željeni dogovor.

Direktorica za Evropu CWP Global, **Maja Turković**, rekla je da se sve više ide na strateška

partnerstva između državnih i privatnih kompanija.

-Strateška partnerstva su dobra, ali neće biti održiva ako nisu obostrano korisna. To će biti naš najveći izazov – konkurentnost na projektima“, navela je Turković ukazavši na važnost stabilnosti energetskeg sistema, na osnovu koje se donose institucionalne odluke.

Ona je poručila da samo država može da zaštiti svoje resurse, a jedini način je da druga strana, kojoj se daje resurs, uradi sve na šta se obavezala, u roku u kojem se obavezala ili će u suprotnom da snosi finansijske posljedice za to.

Potpredsjednik UGT Renewables, **Nebojša**

Arsenijević, ukazao je da se javni sektor suočava sa problemima među kojima su nedostatak kapaciteta i problem sa propisima u određenoj državi.

Rekao je da postoji stav da projekte vjetra i solara ne finansiraju državne kompanije.

-Postupak tranzicije mora da bude planski i da ide svojim tokom, to je jedini način - kazao je Arsenijević.

Profesor i predstavnik Fractal d.o.o. Split, **Ranko Goić** je, govoreći o obnovljivim izvorima energije, informisao da se u Hrvatskoj gradi četiri, pet vjetroelektrana, koji su ostaci starih projekata započetih prije deset ili 15 godina.

-U zadnjih dvije, tri godine imamo stampedo izgradnje solarnih elektrana, zahvaljujući dostupnim sredstvima iz brojnih fondova i finansijskim podsticajima koji su to prouzrokovali, pa sada svi hoće da imaju ugrađen solar. I nije se to desilo samo u Hrvatskoj, već su zahtjevi za priključke porasli i u većini zemalja Evropske unije.

Praktično smo došli u situaciju da se pitamo šta radimo, jer sada trebamo više priključaka, nego što sistem ima megavata - rekao je Goić i dodao da kada su to htjeli da riješe, mijenjali su zakone, ali su stvari opet ostale iste, jer se to ne rješava na taj način.

Direktor, SEEPEX A.D. **Miloš Mladenović**, kazao da je postojeći sistem aktivnih cijena jedini koji može da pruži odgovarajući cjenovni signal donosiocima odluka i koji može da ukaže da nešto treba promijeniti.

-Potrebno je da se kupcima pruži dovoljno fleksibilnosti kako bi istovremno mogli imati ugovore sa više snabdjevača“, rekao je Mladenović i poručio da je potrebno izbjegavati narative o regionalnom tržištu i to je “out off fashion”, i više govoriti o povezivanje sa jedinstvenim evropskim tržištem.

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Nastavljena podrška zdravstvu

CEDIS je donirao preko osam hiljada eura JZU Specijalna bolnica za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju "Vaso Ćuković", čime je još jednom potvrđena društveno odgovorna orijentacija naše kompanije.

Ugovor o donaciji u Risnu su potpisali izvršni direktor **Vladimir Čađenović** i direktor Specijalne bolnice dr **Vlado Popović**.

Donirana sredstva namijenjena su kupovini neophodnih instrumenata za hirurgiju kičme u ovoj zdravstvenoj ustanovi koja je i sama izgrađena zahvaljujući donaciji Vasa Ćukovića čije ime nosi, kao jednog od najvećih dobročinitelja sa naših prostora.

– Zadovoljstvo nam je što smo u prilici da pomognemo ovu značajnu zdravstvenu instituciju koja je od svog nastanka prepoznatljiva po stručnosti i kvalitetu usluge, kako kod nas, tako i u regionu. Ponosan sam na činjenicu da CEDIS, kao društveno odgovorna kompanija, pažljivo osluškuje potrebe zajednice i stoji uz one kojima je podrška najpotrebnija, na korist cijelog društva. Bilo bi mi drago da

sve kompanije slijede naš primjer i na taj način, pored primarnog – ulaganja u zdravstvo, čuvaju sjećanje na veike dobrotvore, kakav je bio Vaso Ćuković – istakao je Čađenović i dodao da ga raduje što

će kupovina instrumenata za hirurgiju kičme olakšati posao ljekara i medicinskog osoblja, a bolničku uslugu učiniti još kvalitetnijom.

–CEDIS planira da i u narednom periodu nastavi sa ovakvom vrstom projekata i iskreno se nadam da je ovo samo početak jedne uspješne saradnje. – zaključio je izvršni direktor.

Dr Popović se u ime osoblja bolnice zahvalio CEDIS-u na donaciji koju će iskoristiti na pravi način.

–Iako sprovodimo brojne aktivnosti u cilju osavremenjavanja bolnice, usljed limitiranih finansijskih sredstava nijesmo u mogućnosti da nabavimo neophodnu opremu, zbog čega smo se i obratili CEDIS-u. Prepoznajući naše potrebe,

kao i mnogo puta ranije kad je crnogorsko zdravstvo u pitanju, CEDIS nam je izašao u susret i omogućio da unaprijedimo pristup liječenju, te stvorimo uslove i ambijent kakav dolikuje renomeu naše ustanove i kakav zaslužuju korisnici svih naših usluga. – rekao je dr Popović,

Donacija risanskoj bolnici samo je jedna u nizu kojima je CEDIS podržao oblast zdravstva. Početkom ove godine je, da podsjetimo, u zdravstveni sistem uloženo preko 40 hiljada eura. Podržan je Dom zdravlja Glavnog grada, Asocijacija za preventivnu pedijatriju Crne Gore, Klinički centar Crne Gore...

CEDIS od osnivanja kroz projekte podrške različitim oblastima posvećeno brine o dobrobiti zajednice.

CEDIS

Dizajn: Digital DAB
Štampa: Lux print

Crnogorski elektrodistributivni sistem
Ivana Milutinovića 12
www.cedis.me

 / cedisonline
 / cedisonline